Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2025)0309

Līgumā noteikto subsidiaritātes un proporcionalitātes principu piemērošana un valstu parlamentu loma ES likumdošanas procesā

Eiropas Parlamenta 2025. gada 27. novembra rezolūcija par Līgumā noteikto subsidiaritātes un proporcionalitātes principu piemērošanu un valstu parlamentu lomu ES likumdošanas procesā (2025/2042(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES), jo īpaši tā 5. pantu par kompetences piešķiršanas principu, kā arī subsidiaritāti un proporcionalitāti, 10. panta 1. punktu par pārstāvības demokrātiju, 10. panta 2. punktu par ES pilsoņu pārstāvēšanu, 10. panta 3. punktu par ES pilsoņu tiesībām līdzdarboties Savienības demokrātiskajā dzīvē, 11. pantu par līdzdalības demokrātiju un 12. pantu par valstu parlamentu lomu,

– ņemot vērā LES Protokolu Nr. 1 un Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā[1], kā arī LES un LESD Protokolu Nr. 2 par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu[2],

– ņemot vērā LESD 2. – 6., 15. un 122. pantu,

– ņemot vērā 2009. gada 7. maija rezolūciju par Eiropas Parlamenta un dalībvalstu parlamentu attiecību attīstību saskaņā ar Lisabonas līgumu[3], 2014. gada 16. aprīļa rezolūciju par Eiropas Parlamenta un dalībvalstu parlamentu attiecībām[4], 2018. gada 19. aprīļa rezolūciju par Līguma noteikumu par valstu parlamentiem īstenošanu[5] un 2024.

---

1 OV C 202, 7.6.2016., 203. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_1/oj.
2 OV C 115, 9.5.2008., 206. lpp.
3 OV C 212 E, 5.8.2010., 94. lpp.
4 OV C 443, 22.12.2017., 40. lpp.
5 OV C 390, 18.11.2019., 121. lpp.

gada 17. janvāra rezolūciju par Līguma noteikumu par valstu parlamentiem īstenošanu[6],

– ņemot vērā 2023. gada 22. novembra rezolūciju par Eiropas Parlamenta priekšlikumiem Līgumu grozīšanai[7], jo īpaši ierosinātajiem grozījumiem saistībā ar subsidiaritātes principu un Protokolu Nr. 2,

– ņemot vērā Mario Dragi 2024. gada 9. septembra ziņojumu "The future of European competitiveness"[8] (Eiropas konkurētspējas nākotne) (Dragi ziņojums),

– ņemot vērā Komisijas gada ziņojumus par subsidiaritātes un proporcionalitātes principu piemērošanu un attiecībām ar valstu parlamentiem,

– atzinīgi vērtē 2018. gada 10. jūlija galīgo ziņojumu par Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija "Darīt mazāk, bet efektīvāk" jautājumu darba grupu[9],

– ņemot vērā Komisijas 2018. gada 23. oktobra paziņojumu "Subsidiaritātes un proporcionalitātes principi: to nozīmes stiprināšana ES politikas veidošanā" (COM(2018)0703),

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Konstitucionālo jautājumu komitejas ziņojumu (A10-0224/2025),

A. tā kā LES 5. panta 3. punktā nostiprinātais subsidiaritātes princips nodrošina, ka: „jomās, kuras nav ekskluzīvā Savienības kompetencē, Savienība rīkojas tikai tad, ja dalībvalstis centrālā vai reģionālā un vietējā līmenī nevar pietiekami labi īstenot paredzētās darbības mērķus, bet ierosinātās darbības mēroga vai seku dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī"; tā kā šis princips nodrošina varas līdzsvaru ES; tā kā proporcionalitātes princips, kā noteikts LES 5. panta 4. punktā, paredz, ka ES rīcības saturs un veids nedrīkst pārsniegt to, kas nepieciešams Līgumu mērķu sasniegšanai;

---

6 OV C, C/2024/5714, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_1/oj.

7 OV C, C/2024/4216, 24.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4216/oj.

8 *Draghi, M.*, "The future of European Competitiveness", Eiropas Komisija, 2024. gada 9. septembris, https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en#paragraph_47059.

9 https://commission.europa.eu/document/download/8530a17b-e2b8-4cd4-a68d-597767cfbad7_lv?filename=report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_lv.pdf.

B. tā kā subsidiaritātes un proporcionalitātes principu piemērošana ir būtiska, lai nodrošinātu ES demokrātisko leģitimitāti un regulatīvo ietekmi un efektivitāti; tā kā ir būtiski, lai ES respektētu dalībvalstu daudzveidību un izvairītos no nevajadzīga regulatīvā sloga dalībvalstīm un to tiesību subjektiem;

C. tā kā LESD 2.–6. pantā ir skaidri noteiktas ES ekskluzīvās, dalītās un atbalsta kompetences;

D. tā kā subsidiaritātes un proporcionalitātes princips pirmo reizi tika skaidri minēti Māstrihtas līgumā, lai līdzsvarotu Eiropas Savienības pieaugošās pilnvaras un dalībvalstu suverenitāti; tā kā valstu parlamentu loma tika pastiprināta ar Līgumu Protokolu Nr. 2, kas pievienots ar Lisabonas līgumu, ieviešot agrīnās brīdināšanas sistēmu (ABS);

E. tā kā kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā 2009. gadā ir iesniegtas 577 valstu parlamentu pieprasījumi pārbaudīt subsidiaritātes principa ievērošanu un pamatoti atzinumi, 3803 valstu parlamentu apsvērumi, trīs dzeltenās kartītes, bet netika iesniegta neviena oranžā kartīte;

F. tā kā saskaņā ar Lisabonas līgumā noteiktajiem principiem, jo īpaši Protokolu Nr. 2 par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu, visai ES iestāžu sistēmai ir konsekventi un neatlaidīgi jācenšas nodrošināt valstu parlamentu aktīvu iesaistīšanos Eiropas lēmumu pieņemšanas procesā; tā kā būtu jāstiprina "dzeltenās un oranžās kartītes" mehānismi, kas paredzēti Lisabonas līgumā, un būtu jāapsver to efektivitātes turpmāka palielināšana;

G. tā kā tikai pirmā no trim "dzeltenās kartītes" procedūrām ir izraisījusi priekšlikuma atsaukšanu[10], otrās rezultātā izveidojās ciešāka sadarbība starp 20 dalībvalstīm, nevis notika vienprātīga īstenošana[11], un trešā procedūra nav devusi rezultātus, neraugoties uz to, ka 11 dalībvalstu parlamenti iesniedza 14 pamatotus atzinumus[12];

---

10 Priekšlikums Padomes 2012. gada 21. marta regulai par to, kā īstenojamas tiesības uz kolektīvu rīcību saistībā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību (COM(2012)0130).

11 Eiropas Prokuratūras izveide – dzeltenā kartīte tika aktivizēta 2013. gadā, bet 2017. gadā tika pieņemta ciešāka sadarbība saskaņā ar LESD 86. pantu.

12 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/957 (2018. gada 28. jūnijs), ar ko groza Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā, OV L 173, 9.7.2018., 16. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/957/oj).

H. tā kā ABS rezultātā Eiropas Savienības Tiesā (EST) ir sāktas tikai divas procedūras, lai novērtētu subsidiaritātes un proporcionalitātes principa pareizu piemērošanu; tā kā EST abās lietās lēma, ka subsidiaritātes un proporcionalitātes princips nav pārkāpti;

I. tā kā Komisijas un likumdevēju stingra subsidiaritātes un proporcionalitātes principa ievērošana var palīdzēt mazināt regulatīvo slogu un veicināt efektīvāku tiesību aktu izstrādes procesu;

J. tā kā ir iedibināta prakse, ka katra Eiropas Savienības Padomes prezidentūra rotācijas kārtībā ir parlamentāra dimensija un valstu parlamenti kopā ar Eiropas Parlamentu piedalās daudzās starpparlamentārajās konferencēs par dažādiem tematiem;

K. tā kā valstu parlamenti ir iesaistīti ES likumdošanas procesā gan saskaņā ar LESD Protokola Nr. 2 īpašajiem noteikumiem, gan īstenojot demokrātisku kontroli pār attiecīgajām valstu valdībām, kas pārstāv dalībvalstu intereses Padomē;

L. tā kā LESD 122. pants ir paredzēts izmantošanai tikai ārkārtas un krīzes situācijās un to nevajadzētu ļaunprātīgi izmantot, lai apietu citas Līgumos noteiktās procedūras, jo īpaši tāpēc, ka tas izslēgtu Parlamenta līdzdalību un tādējādi vājinātu sabiedrības uzticēšanos;

M. tā kā Komisijas kā ES izpildvaras iestādes kontrole būtu jāveic gan Eiropas Parlamentam, gan valstu parlamentiem;

1. atkārtoti apstiprina subsidiaritātes un proporcionalitātes principa būtisko nozīmi ES tiesiskajā un institucionālajā sistēmā; atgādina, ka subsidiaritātes un proporcionalitātes principam vajadzētu būt būtiskiem elementiem Komisijas pieejā labākam regulējumam, kuras pamatā ir trīs pamatprocesi — izvērtēšana, ietekmes novērtēšana un apspriešanās ar ieinteresētajām personām; atkārtoti norāda, ka šie principi ir būtiski, lai aizsargātu pilnvaru sadalījumu un nodrošinātu, ka ES darbības ir nepieciešamas un atbilstīgas;

2. uzsver, ka subsidiaritātes principa pamatmērķis ir nodrošināt, ka lēmumi tiek pieņemti pēc iespējas ciešākā sadarbībā ar iedzīvotājiem uz vietas, aizsargājot dalībvalstu spēju pieņemt lēmumus un rīkoties un atļaujot ES iejaukšanos, ja dalībvalstis nevar pietiekami labi sasniegt kādas darbības mērķus, bet ierosinātās darbības mēroga un iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt ES līmenī ar galveno mērķi maksimāli palielināt efektivitāti un nodrošināt ciešāku piesaisti iedzīvotājiem;

3. atgādina, ka subsidiaritātes un proporcionalitātes princips paredz, ka ES iestāžu pieņemtie pasākumi nedrīkst pārsniegt to, kas ir piemērots un nepieciešams, lai sasniegtu ES tiesību aktos leģitīmi izvirzītos mērķus;

4. uzsver, ka jēdziens “aktīva subsidiaritāte”, ko izstrādājusi Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupa (darba grupa), ir balstīts uz konstruktīvu sadarbību starp visiem pārvaldības līmeņiem visos ES tiesību aktu dzīves cikla posmos ES iedzīvotāju labā;

Komisijas uzdevumi

5. aicina Komisiju rūpīgi īstenot pienācīgu rūpību un ievērot rīcības brīvību, ierosinot tiesību aktus, kas regulētu dalītas kompetences jomas; aicina Komisiju skaidri un rūpīgi definēt ES rīcības juridisko pamatu, nodrošinot dalībvalstu kompetenču pilnīgu ievērošanu un juridisko pamatu atbilstošu izmantošanu; uzsver, ka visai ES institucionālajai sistēmai ir jāīsteno konsekventi un pastāvīgi centieni, lai nodrošinātu valstu parlamentu aktīvu iesaistīšanos Eiropas lēmumu pieņemšanas procesā;

6. ar bažām norāda, ka Komisija par juridisko pamatu Eiropas apbruņošanās plāna “ReArm Europe / Gatavība 2030” 800 miljardu EUR apmērā ir izvēlējusies LESD 122. pantu; aicina Komisiju pārskatīt šīs iniciatīvas juridisko pamatu; mudina Komisiju visos turpmākajos priekšlikumos interpretēt LESD 122. pantu, ņemot vērā tā sākotnējo koncepciju kā ārkārtas un krīzes pārvarēšanas risinājumu, un subsidiaritātes principa garā;

7. uzsver, ka ikviena Komisijas likumdošanas iniciatīva, kas attiecas uz dalītās kompetences jomu, ir stingri jāpamato, veicot rūpīgu *ex ante* ietekmes novērtējumu, kvantitatīvi un argumentēti parādot, ka nepieciešama efektīva rīcība un kā veikta instrumentu izvēle; prasa Komisijai, veicot salīdzinošu analīzi starp dalībvalstīm, skaidri pamatot, ka tiesību aktu saskaņošanai ES līmenī ir būtiska pievienotā vērtība un tā nav slēpta kompetences paplašināšana; atgādina par Komisijas 2018. gada paziņojumā pausto nodomu savos labāka regulējuma norādījumos integrēt novērtējuma tabulu un izmantot to kā daļu no ietekmes novērtējumiem, izvērtējumiem un paskaidrojuma rakstiem, kas pievienoti tās tiesību aktu priekšlikumiem; pauž nožēlu, ka līdz šim tas praksē nav izpildīts; šajā sakarībā atzinīgi vērtē Eiropas Reģionu komitejas izstrādāto subsidiaritātes tabulu un mudina Komisiju to izmantot par pamatu subsidiaritātes novērtējumiem; uzstāj, ka ir stingrāk jākontrolē LESD 122. un 352. panta kā juridiskā pamata izmantošana, un aicina pirms tiesību aktu ierosināšanas ES līmenī pastiprināt iepriekšēju apspriešanos ar valstu un reģionālajiem parlamentiem, kuriem ir likumdošanas pilnvaras;

8. piekrīt Francijas Senāta Eiropas lietu komitejas[13] vienbalsīgi paustajām bažām par dažu ES likumdošanas iniciatīvu vājo juridisko

---

13 *Le Sénat, Commission des affaires européenes, “Dérive normative de l’Union européenne — Rapport d’information n° 190* (2024. g.–2025. g.), 2024. gada 4. decembris.

pamatu, pieaugošo tendenci dot priekšroku regulām, nevis direktīvām un pārmērīgu īstenošanas vai deleģēto aktu izmantošanu;

9. atgādina, ka 5. pantā Līgumu Protokolā Nr. 2 ir noteikts, ka Komisijai ir jāsniedz detalizēts novērtējums par to, vai tā ir ievērojusi subsidiaritātes un proporcionalitātes principu; mudina Komisiju, gatavojot tiesību aktu priekšlikumus, kopā ar Eiropas Parlamentu sistemātiskāk analizēt subsidiaritāti un proporcionalitāti; atgādina, ka subsidiaritātes pārbaudes ir būtiskas labai pārvaldībai un tās veicot nevajadzētu aprobežot tikai ar formālu atrakstīšanos; aicina nodrošināt lielāku pārredzamību šo principu piemērošanā, katrā tiesību akta priekšlikumā sniedzot detalizētu pamatojumu, lai uz to balstītu ES iejaukšanos, rīcības pievienoto vērtību un pasākumu samērīgumu ar mērķiem;

10. norāda, ka Komisijas atbildes uz pamatotajiem atzinumiem būtu rūpīgi jāapsver pat tad, ja tās neatbalsta liels skaits valstu parlamentu; uzsver, cik svarīga ir konkrētā situācija atsevišķās dalībvalstīs ņemot vērā juridisko tradīciju daudzveidība un reģionālās atšķirības ES; pauž bažas par to, ka ir maz pierādījumu tam, ka Komisija būtiski maina savus priekšlikumus, pamatojoties uz valstu parlamentu iesniegtajiem pamatotajiem atzinumiem;

11. norāda, ka jauno ES tiesību aktu īstenošana var radīt ļoti lielas izmaksas pašvaldībām, jo īpaši attālos vai mazapdzīvotos apgabalos; uzskata, ka pašvaldībām ir jāpiešķir pietiekami finanšu resursi ES tiesību aktu īstenošanai, lai tās varētu ievērot jaunās ES tiesību aktu normas; norāda, ka šiem finanšu resursiem būtu jāatbilst īstenošanas izmaksām, kas rodas pašvaldībām;

12. norāda, ka valstu parlamenti reti izmanto „dzeltenās kartītes” vai „oranžās kartītes” procedūras; uzsver, ka tas nav saistīts ar valstu parlamentu ieinteresētības trūkumu; norāda, ka ir vairāki iespējamie skaidrojumi par dzeltenās kartītes procedūras ierobežoto izmantošanu, tostarp pārredzamības trūkums ES likumdošanas procesā, zināšanu trūkums par ES likumdošanas procesu un laika ierobežojumi; uzskata, ka parlamenti, kas atturas no instrumenta izmantošanas, apgrūtina prasītās robežvērtības sasniegšanu; atzīst, ka spēkā esošā procedūra ir pārāk apgrūtinoša un to var uzlabot; šajā sakarībā atgādina par saviem iepriekšējiem priekšlikumiem pagarināt dzeltenās kartītes procedūru termiņu līdz 12 nedēļām un plašāk apsvērt iespēju uzlabot ABS par instrumentu, kas ļautu valstu parlamentiem veidot ES politiku; šajā sakarībā atgādina par nesen pieņemto rezolūciju par Līguma noteikumu par valstu parlamentiem īstenošanu, kurā tas aicināja dalībvalstis nodrošināt, ka valstu parlamentiem ir pietiekami resursi, lai tie varētu pildīt savu konstitucionālo uzraudzības lomu, un ieteica valstu parlamentiem efektīvāk izmantot ES parlamentu apmaiņas platformu (*IPEX*) un iesaistīt savus reģionālos parlamentus ABS ieviešanā;

13. atzinīgi vērtē neoficiālu procedūru izveidi, lai uzlabotu koordināciju starp Komisiju, Eiropas Parlamentu un valstu parlamentiem, piemēram, politisko dialogu, referentu dialogu un tīmekļa vietni „Valstu parlamentu atzinumi un Komisijas atbildes”[14]; mudina Komisiju izpētīt iespējas, kā vēl vairāk uzlabot apspriešanos ar valstu parlamentiem par subsidiaritātes jautājumiem, piemēram, izveidojot “vienotu subsidiaritātes centru” (*SSH*), kura pamatā būtu *IPEX*, kurā būtu apkopoti un pieejami pamatoti atzinumi, kā arī, piemēram, viedokļi, Eiropas Reģionu komitejas atzinumi, Komisijas atbildes un Eiropas Parlamenta rezolūcijas; uzskata, ka, izveidojot *SSH*, tie kļūtu par piemērotu vietu, kur dalībvalstis varētu pieprasīt, lai Komisijai ierosinātu atbalsta vai koordinācijas tiesību aktus jomā, kas ir dalībvalstu ekskluzīvā kompetencē;

14. atzinīgi vērtē Komisijas nesenos centienus paplašināt un uzlabot subsidiaritātes tabulu, kas veido daļu ES tiesību aktu *ex ante* ietekmes novērtējumu, izmantojot labāka regulējuma rīkkopu; aicina Komisiju vēl vairāk integrēt subsidiaritātes pārskatīšanu savā politikas ciklā, cita starpā paplašinot subsidiaritātes novērtēšanu pēc iestāžu sarunām, ja to prasa izrietošie grozījumi;

15. norāda uz bažām par to, ka Komisijas iesaiste sadarbībai ar valstu parlamentiem ir ierobežota un notiek pārāk vēlu likumdošanas procesā, kas savukārt ierobežo valstu parlamentu spēju ietekmēt tiesību aktu priekšlikumus; mudina Komisiju aicināt valstu parlamentus sniegt ieguldījumu jau agrīnākā posmā, konkrētāk, kad notiek apspriešanās;

16. uzskata, ka oficiāls un neoficiāls parlamentu dialogs likumdošanas procesa agrīnā posmā ir būtisks, lai pareizi transponētu subsidiaritātes principu; norāda, ka tas varētu izpausties kā ikmēneša vai ceturkšņa sanāksmes starp Eiropas Parlamenta deputātiem un valstu parlamentu deputātiem saskaņā ar 9. pantu Protokola Nr. 1;

17. aicina Komisiju vienmēr rūpīgi apsvērt, vai pastiprināta koordinācija ar valstu iestādēm konkrētās jomās būtu labāks risinājums nekā jaunu pārnacionālu aģentūru izveide;

18. uzsver parlamentu būtisko nozīmi demokrātijas centrā un nepieciešamību ievērot skaidru kompetenču sadalījumu starp dažādiem Eiropas liberālās demokrātijas līmeņiem, t. i., vietējo, reģionālo, valsts un Eiropas līmeni, saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu, lai nodrošinātu demokrātisko leģitimitāti un efektīvu lēmumu pieņemšanas procesu un palielinātu uzticēšanos un sadarbību starp parlamentiem dažādos līmeņos;

19. aicina Komisiju vairāk ņemt vērā atzinumus, kurus Eiropas Reģionu komiteja ir paudusi Subsidiaritātes uzraudzības tīklā, kas ir izveidots,

---

14 https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/home.

lai atvieglotu informācijas apmaiņu starp reģionālajām un vietējām pašvaldībām un ES par dažādiem tiesību aktu priekšlikumiem, kuri pēc to pieņemšanas tieši ietekmēs šīs struktūras un politikas virzienus, par kuriem tās ir atbildīgas;

Valstu parlamentu loma

20. uzsver, ka valstu parlamentiem ir izšķiroša nozīme ES atbilstības subsidiaritātes principam nodrošināšanā un ka likumdošanas process uzlabos ES un tās likumdošanas iniciatīvu pamatotību un demokrātisko leģitimitāti; uzsver, ka ir jāturpina ES tiesību aktu pārbaude un valstu parlamentu aktīvāka līdzdalība, izmantojot Līgumos paredzētos mehānismus, tostarp „dzeltenās kartītes" un „oranžās kartītes" procedūras; mudina valstu parlamentus uzlabot savu spēju efektīvi pārbaudīt un apstrīdēt ES rīcību saskaņā ar subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem, īstenojot stingrāku un savlaicīgāku pārraudzību pār likumdošanas iniciatīvām un nodrošinot, ka ES likumdošanas iniciatīvās tiek ievērots līdzsvars un pilnvaru sadalījums starp ES un tās dalībvalstīm;

21. atgādina, ka valstu parlamenti īsteno demokrātisku kontroli pār savām attiecīgajām valdībām, kas pārstāv dalībvalstu intereses Padomē; uzsver, ka dažas dalībvalstis nodrošina savu valsts un/vai reģionālo parlamentu aktīvāku līdzdalību Eiropas likumdošanas procesā, piemēram, īstenojot parlamentāro rezervi; mudina visas dalībvalstis īstenot pasākumus, kas nodrošina valstu parlamentu aktīvāku līdzdalību valsts nostāju veidošanā, lai stiprinātu Padomes apspriežu demokrātisko leģitimitāti;

22. atzinīgi vērtē Eiropas Savienības parlamentu Eiropas lietu komiteju konferences (*COSAC*) LXXII plenārsēdes ieguldījumu[15], kurā ieteikts stiprināt subsidiaritātes pārbaudi valstu parlamentos, pagarinot astoņu nedēļu termiņu atzinumu iesniegšanai līdz 10 nedēļām un samazinot "dzeltenās kartītes" iedarbināšanas robežvērtību līdz vienai ceturtdaļai nodoto balsu;

23. aicina stiprināt valstu parlamentu lomu ES, uzlabojot pārredzamību, dialogu un sadarbības mehānismus starp valstu parlamentiem un Komisiju; uzsver, ka, lai gan valstu parlamentiem nav oficiālu tiešu pilnvaru attiecībā uz Komisiju, kas līdzinās Eiropas Parlamenta pilnvarām, būtu jāstiprina to politiskā ietekme, lai nodrošinātu lielāku Komisijas darbību pārredzamību un leģitimitāti;

24. uzskata, ka valstu parlamentiem būtu jāpiešķir pozitīvāka un proaktīvāka loma, piemēram, izveidojot „zaļo kartīti", kas darbotos, izmantojot zemākas robežvērtības; turklāt saistībā ar Līgumu nākamo pārskatīšanu aicina pašreizējo astoņu nedēļu termiņu, kurā

---

15 https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a8930500d90193061cc8e70006/LXXII%20COSAC%20Contribution%20EN.pdf.

valstu parlamentiem jāiesniedz pamatoti atzinumi saskaņā ar 4. pantu Protokolā Nr. 1, pagarināt līdz divpadsmit nedēļām; atgādina, ka Komisija jau ir paredzējusi zināmu elastību attiecībā uz termiņiem, papildus izslēdzot laikposmu no 20. decembra līdz 10. janvārim;

25. atkārtoti norāda, ka ir jāstiprina ES likumdevēju strukturālā sadarbība ar valstu, reģionālajiem un vietējiem likumdevējiem; uzsver, ka šajā sakarībā būtiska nozīme ir bijusi Eiropas parlamentārajai nedēļai un starpparlamentārām komiteju sanāksmēm; uzskata, ka paplašinātas ikgadējās Eiropas nedēļas papildu attīstīšana ļautu Eiropas Parlamenta deputātiem, komisāriem un Padomes prezidentūras ministriem stāties visu valstu un — attiecīgā gadījumā — reģionālo parlamentu priekšā, lai kopā ar valstu parlamentu deputātiem apspriestu un izskaidrotu Eiropas darba kārtību;

26. ierosina sākt diskusiju par kopējas politiskas deklarācijas vai pamatnolīguma izstrādi starp valstu parlamentiem un Eiropas Parlamentu par ierosinātās Eiropas nedēļas organizēšanu, lai nodrošinātu saskaņotāku sadarbības satvaru politiskā, institucionālā un administratīvā līmenī; uzskata, ka ierosinātajā Eiropas parlamentārajā nedēļā būtu jāņem vērā pieredze, kas gūta pašreizējos un iepriekšējos forumos, piemēram, parlamentārajā nedēļā, ko rīko Eiropas pusgada konferences ietvaros un Parlamentu konference par stabilitāti, ekonomikas koordināciju un pārvaldību Eiropas Savienībā, kā arī konferencē par Eiropas nākotni; turklāt pauž pārliecību, ka politisko saimju sanāksmes, kā arī tikšanās starp valsts un Eiropas politiskajām grupām un to iekšienē ES parlamentārās sadarbības kontekstā varētu sniegt pievienoto vērtību īstenu Eiropas politisko debašu veidā;

27. uzskata, ka “dzeltenās kartītes” procedūras ierobežotā izmantošana un oranžās kartes procedūras efektivitātes trūkums liecina, ka joprojām ir iespējami uzlabojumi un ka tām ir ierobežojumi, jo tām nav saistošas ietekmes uz Komisijas tiesību aktu priekšlikumiem; uzskata, ka šajā ziņā ir iespējama labāka koordinācija starp valstu parlamentiem; uzsver, ka labāka sadarbība starp valstu parlamentiem un Eiropas Parlamentu veicinātu aktīvāku iesaistīšanos ES tiesību aktu priekšlikumos un ka sadarbība ar valstu valdību starpniecību kā starpniekiem palielinātu valstu parlamentu lomu ES tiesību aktu izstrādē;

28. uzsver reģionālo un vietējo pašvaldību svarīgo lomu un mudina Komisiju izpētīt veidus, kā to ieguldījumu varētu labāk iekļaut tiesību aktu priekšlikumos, kā arī spēkā esošo ES tiesību aktu vērtēšanā; šajā sakarībā uzskata, ka Komisijai būtu jāveicina sabiedrisko apspriešanu organizēšana vietējā un reģionālajā līmenī, lai palielinātu aģentūru un iedzīvotāju līdzdalību ES politikas veidošanā;

29. mudina ES iestādes un reģionālos parlamentus ar likumdošanas pilnvarām aktīvāk iesaistīties un tiešāk savstarpēji mijiedarboties, vienlaikus pilnībā ievērojot valstu parlamentu lomu un kompetences; aicina valstu parlamentus savos galīgajos pamatotajos atzinumos, ko tie nosūta Parlamenta, Padomes un Komisijas priekšsēdētājiem, iekļaut reģionālo parlamentu ar likumdošanas pilnvarām pamatotus atzinumus gadījumos, kad tiek skartas reģionu ekskluzīvās kompetences; atkārtoti apstiprina, ka LES 12. pants un Protokols Nr. 1 sniedz valstu parlamentiem tiesības saņemt informāciju tieši no ES iestādēm; ierosina tiesības saņemt informāciju attiecināt arī uz reģionālajiem parlamentiem ar likumdošanas pilnvarām;

30. aicina Komisiju saskaņā ar Dragi ziņojuma ieteikumiem sākt ES mēroga pārbaudi, lai noteiktu un analizētu iemeslus, kāpēc valstu parlamentiem ir ierobežotas kontroles iespējas attiecībā uz subsidiaritāti; mudina Komisiju izmantot valstu un reģionālo iestāžu zināšanas un pieredzi attiecībā uz ES tiesību aktu transponēšanu un īstenošanu;

EST loma

31. uzsver, ka EST ir izšķiroša nozīme subsidiaritātes un proporcionalitātes principu piemērošanā un interpretēšanā ES tiesiskajā regulējumā; uzsver, ka kopš subsidiaritātes principa kā vispārēja principa ieviešanas EST nav veikusi intensīvu izskatīšanu tiesā; norāda, ka ģenerāladvokāti savos atzinumos nav pietiekami iekļāvuši argumentus par subsidiaritāti;

32. brīdina, ka Tiesas acīmredzamā nevēlēšanās īstenot subsidiaritāti var izraisīt dalībvalstu nevēlēšanos vērsties Tiesā;

33. iesaka Komisijai, apspriežoties ar dalībvalstīm, pārliecināties, ka valdības sniedz pierādījumus par to, ka tiek ņemta vērā to valstu un reģionālo parlamentu nostāja, kuriem ir likumdošanas pilnvaras;

34. atzīst EST nevēlēšanos stingri īstenot subsidiaritāti kā jēgpilnu ierobežojumu ES likumdošanas darbībām;

35. norāda, ka Tiesai, interpretējot dalītas kompetences jautājumus, ir jāievēro arī subsidiaritātes princips, jo tiesību aktu juridiska interpretācija ir uzskatāma par tiesību aktu izstrādi;

36. pieņem zināšanai Tiesas interpretāciju, ka tas, ka likumdošanas iniciatīvas novērtēšanā netiek ņemta vērā vienas vai vairāku dalībvalstu īpašā situācija, nav proporcionalitātes principa

pārkāpums[16]; uzstāj, ka dalībvalstu individuālās īpatnības ir būtiskas tiesību aktu izstrādē ES kopumā;

37. pauž bažas par EST spriedumu, kurā konstatēts, ka ietekmes novērtējuma neveikšanu nevar uzskatīt par proporcionalitātes principa pārkāpumu[17]; aicina Komisiju veikt ietekmes novērtējumus bez izņēmumiem un nodrošināt, ka Komisija iesniedz jaunu ietekmes novērtējumu, ja mainās tiesību akta priekšlikuma darbības joma;

38. uzsver, ka subsidiaritātes un proporcionalitātes principa ievērošana ir būtiska, lai nodrošinātu iedzīvotāju uzticēšanos ES un tās tiesību aktiem, un par to būtu skaidrāk jāinformē sabiedrība, sniedzot paziņojumu par atsevišķām likumdošanas iniciatīvām;

39. atkārtoti norāda, ka ietekmes novērtējumu pamatā vajadzētu būt precīzai, objektīvai un pilnīgai informācijai; tādēļ uzskata, ka ES likumdevējiem ir svarīgi apkopot vietējo un reģionālo pašvaldību viedokli, jo tās spēj sniegt visprecīzāko informāciju par dažādiem jautājumiem;

40. aicina veikt valstu parlamentu aptauju, lai novērtētu, kādi faktori ietekmē to "dzeltenās kartītes" procedūras izmantošanu un kā tie uztver subsidiaritātes principa ievērošanu ES lēmumu pieņemšanā;

41. uzskata, ka ir lietderīgi veikt dalībvalstu likumdošanas iestāžu aptauju, lai apkopotu to atsauksmes par subsidiaritātes un proporcionalitātes principa piemērošanu; tādēļ ierosina Komisijai veikt šādu aptauju, lai noteiktu, kurās jomās un cik lielā mērā valstu likumdošanas iestādēm ir jābūt pārmaiņu virzītājām;

Nobeiguma apsvērumi

42. aicina skaidrāk un konsekventāk definēt un piemērot subsidiaritātes un proporcionalitātes principu, ņemot vērā aktīvu subsidiaritātes pieeju, ko izstrādājusi minētā darba grupa un nodrošinot, ka visas ES iestādes likumdošanas procesā piemēro kopīgu izpratni par šiem pamatprincipiem; ierosina uzsākt apspriešanu par "subsidiaritātes tiesas" izveidi, ņemot vērā Līguma pārskatīšanu turpmāk;

43. prasa novērst jebkurus trūkumus, lai nodrošinātu lielāku pārredzamību, Komisijai sagatavojot tiesību aktu priekšlikumus, tostarp agrākā posmā sadarbojoties ar valstu parlamentiem un

---

16 EST 2015. gada 18. jūnija spriedums lietā C–508/13, *Igaunijas Republika/ Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome*, ECLI:EU:C:2008:403.

17 EST 2019. gada 3. decembra spriedums lietā C–482/17, *Čehijas Republika / Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome*, ECLI:EU:C:2008:1035.

ieinteresētajām personām, kā arī to, ka tiek pienācīgi ņemtas vērā ar subsidiaritāti saistītās problēmas;

44. atbalsta Dragi ziņojuma secinājumu, ka ES politikai un likumdošanas pasākumiem būtu jākoncentrējas uz jomām, kurās ES "patiesi" ir lielāka pievienotā vērtība salīdzinājumā ar valsts vai vietējā līmeņa politikas pasākumiem; turklāt mudina ES iestādes pieņemt pašierobežošanas principu politikas veidošanā, rūpīgāk izvēloties turpmākās iniciatīvas un racionalizējot spēkā esošos tiesību aktus;

45. uzskata, ka pašreizējie ES tiesību akti būtu regulāri jāizvērtē attiecībā uz to proporcionalitāti un atbilstību mūsdienu realitātei; uzsver, ka mākslīgais intelekts var būt noderīgs, lai konstatētu juridiskas neatbilstības vai nesamērīgas sekas un tādējādi veicinātu atbilstību un attiecīgā gadījumā novērstu jebkādu proporcionalitātes trūkumu;

46. ierosina labāk izmantot un ar lielāku sinerģiju integrēt visus starpparlamentāros pasākumus, ko valstu parlamenti un Eiropas Parlaments izstrādājuši saskaņā ar Lisabonas līguma 1. protokolu (tostarp *COSAC*, *IPEX*, *EPPDC* u. c.), lai labāk piemērotu subsidiaritātes un proporcionalitātes principus;

47. norāda, ka EP deputātiem, kurus tieši ievēlē Eiropas pilsoņi, ir plašas pilnvaras noteikt ES likumdošanas programmu; apņemas izmantot iniciatīvas tiesības saskaņā ar LESD 225. pantu, lai ierosinātu atcelt tiesību aktus nolūkā samazināt regulatīvo slogu, pilnībā ievērojot subsidiaritātes un proporcionalitātes principus;

48. atkārtoti norāda, ka subsidiaritātes un proporcionalitātes principu ievērošana veicinās labāku likumdošanas procesu un samazinās regulatīvo un pārmērīgu birokrātiju; uzstāj, ka pirms tiesību akta priekšlikums sagatavošanas Komisijai būtu jānovērtē, vai vēlamo pozitīvo rezultātu var sasniegt vietējā, reģionālā vai valsts līmenī, Komisijai nevajadzētu ierosināt tiesību aktus un ka gadījumos, kad nav skaidrības par vispiemērotāko rīcības līmeni, ir jābūt atspēkojamai prezumpcijai par labu zemākajiem pārvaldes līmeņiem;

49. uzsver darba grupas secinājumus, ka Komisijai un likumdevējiem būtu jālīdzsvaro savs darbs, lai panāktu efektīvāku īstenošanu, nevis ierosinātu jaunus tiesību aktus vai pastāvīgi grozītu spēkā esošos tiesību aktus jomās, kurās pašreizējais tiesību aktu kopums ir novecojis un/vai nesen ir būtiski pārskatīts;

°

° °

50. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai un dalībvalstu parlamentiem.